

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОСНОВНИ СУД У БАЊАЛУЦИ
Број: 71 0 К 373022 22 К
Дана: 13.09.2024. године

Пресуда потврђена пресудом Окружног суда
број 71 0 К 373022 25 Кж дана 18.09.2025. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Основни суд у Бања Луци, судија Инес Чолић, уз учешће записничара Светлане Прањић у кривичном предмету против оптуженог Д. П. из Б. Л., због кривичног дјела Избјегавање давања издржавања из члана 192 став 1 Кривичног законика Републике Српске по оптужници Окружног јавног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КТ 0058914 21 од 07.03.2022. године, након усменог и јавног претреса одржаног дана 10.09.2024. године у присуству тужиоца Окружног јавног тужилаштва Бања Лука, Тање Мрђа, браниоца Драгана Толимира, адвоката из Бања Луке и оптуженог лично, на основу члана 299 Закона о кривичном поступку Републике Српске донио је и дана 13.09.2024. године, јавно објавио:

ПРЕСУДУ

Оптужени Д. П., син Б. и Л., рођене К., рођен ... године у Б.Л., гдје је и стално настањен, Улица ... , по националности Србин, држављанин РС/БиХ, ЈМБГ: ... , по занимању техничар радио видео технике, са завршеном средњом Електротехничком школом, разведен, отац једног дјетета, војску није служио, лошег имовног стања, осуђиван пресудом Основног суда Бања Лука број 71 0 К 224175 16 К од 07.07.2016. године због кривичног дјела насиље у породици или породичној заједници из члана 208/1 КЗ РС.

КРИВ ЈЕ

Што је:

У временском периоду од марта мјесеца 2018. године до дана 07.03.2022. године у Бањалуци није плаћао допринос за издржавање свог сина П. Л., рођеног ... године који се сада налази на редовном школовању у износу од 80,00 КМ мјесечно, а која обавеза му је утврђена правоснажном пресудом Основног суда у Бањалуци број 071-0-П-06-000553 од 23.04.2008. године а за наведени период свом сину општећеном П. Л. дао је само 1.000,00 КМ.

Дакле, избјегавао да даје издржавање за лице које је по закону дужан да издржава, а та дужност је утврђена на основу извршне судске одлуке.

Чиме је починио кривично дјело Избјегавање давања издржавања из члана 192/1 КЗ РС, па му се примјеном ових и одредаба из чланова 43, 49 и 50 КЗ РС, изриче:

НОВЧАНУ КАЗНУ
у износу од 1000,00 КМ (хиљаду конвертибилних марака).

Изречену новчану казну оптужени је дужан платити у року од 30 (тридесет) дана.

Ако оптужени не плати новчану казну у року који је утврђен пресудом, нити путем принудног извршења у року од годину дана, суд ће донијети одлуку да се новчана казна замјени казном затвора.

Оштећени се упућује да имовинскоправни захтјев остварује у парничном поступку.

На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку оптужени се обавезује да на име трошкова кривичног поступка плати износ од 150,00 (стотину педесет конвертибилних марака), у року од 3 (три) мјесеца од правоснажности пресуде.

Образложење

Окружно јавно тужилаштво Бања Лука подигло је против оптуженог Д. П. оптужницу број Т13 0 КТ 0058914 21 од 07.03.2022. године, којом му је на терет стављено да је починио кривично дјело Избјегавање давања издржавања из члана 192 став 1 Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17, 104/18 и 15/21 - у даљем тексту: КЗ РС), на начин описан у оптужници.

Судија за претходно саслушање је потврдио предметну оптужницу дана 12.05.2022. године рјешењем број 71 0 К 373022 22 Кпс.

Оптужени се на рочишту за изјашњење о кривици одржаном дана 16.06.2022. године изјаснио да није крив због чега је заказан главни претрес.

Главни претрес је окочан дана 10.09.2024. године. У току главног претреса, а на приједлог тужилаштва изведени су следећи докази: саслушан је оштећени Л. П., син оптуженог и свједок Д. К., изведени су материјални докази: Кривична пријава П. Л. поднесена по пуномоћнику Богдановић Јелени, адвокату из Бањалуке, од 16.11.2021. године, Пуномоћ П. Л. за адвоката Богдановић Јелену, од 03.11.2021. године, Пресуда Основног суда у Бањалуци, број 071-0-П-06-000553 од 23.04.2008. године, Увјерење о статусу студента Универзитета у Бањалуци, Шумарског факултета број ... од 26.10.2021. године на име П. Л., Записник о саслушању свједока К. Д., ОЈТ Бања Лука, број Т13 0 КТ 0058914 21 од 02.03.2022. године, Извод из казнене евиденције,

ПУ Бања Лука СКП, Одјељење за општи криминалитет, број 13-02/1-3-234-1372/21 од 27.12.2021. године на име П. Д. .

Одбрана је као доказ предложила салушање оптуженог у својству свједока, док материјалне доказе није имала.

У својој завршној ријечи, окружни јавни тужилац је изјавила како је тужилаштво доказало да је оптужени учинио кривично дјело које му се ставља на терет, како доказима објективне природе као што су пресуда и увјерење да се син оптуженог налази на редовном школовању, тако и доказима субјективне природе, односно изјавама свједока Л. П. и Д. К. . Тужилац даље наводи, како чињеница да је оптужени у међувремену измирио своје обавезе, не мијења то да у вријеме и за период из оптужнице постоји кривично дјело које му се ставља на терет, као и да се иста чињеница може посматрати само, и искључиво као олакшавајућа околност. Сходно томе, тужилац је предлажио да се оптужени огласи кривим и казни по закону.

Пуномоћник оштећене је у својој завршној ријечи изјавила да одлуку у потпуности препушта суду.

У својој завршној ријечи, бранилац је изјавио да је неспорно утврђено да оптужени у периоду из оптужнице није измривао своје обавезе по основу издржавања, као ни да сам оптужени, током читавог поступка, то није негирао. Из исказа сина оптуженог, Л. П., се може закључити да је оптужени чим је засновао радни однос, измирио своје обавезе из цјелокупног периода, те да је разлог његовог неплаћања издржавања била објективна немогућност јер оптужени у том периоду није имао никаквих новчаних прихода. Даље наводи да суд узме у обзир чињеницу да је оптужени инвалид, да су његове могућности да остварује приходе ограничене, те да је исти чим је стекао могућност, измирио своје обавезе, те сходно томе бранилац предлаже да се оптужени ослободи.

Оптужени није имао завршну ријеч.

Суд је, цијенећи све доказе појединачно и у њиховој међусобној вези у складу са чланом 295 став 2 Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 53/12, 9/17, 66/18 и 15/21- у даљем тексту: ЗКП РС), одлучио као у изреци из следећих разлога.

Кривично дјело Избјегавање давања издржавања из члана 192 став 1 КЗ РС које се у конкретном случају оптуженом ставља на терет, чини онај ко не даје издржавање за лице које је по закону дужан да издржава, а та дужност је утврђена на основу извршне судске одлуке или извршног поравнања пред судом или другим надлежним органом.

Свједок-оштећени, Л. П., пред судом је изјавио да од развода родитеља, односно 2008 године, станује са мајком, као и то да је његов однос са оцем одувијек био динамичан.

Надаље, како је вријеме пролазило њихов однос је постајао стабинији, у смислу да нису „на ратној нози“. Рекао је и да је оптужени, прије пар мјесеци покушао да се помири с њим, да поправи односе. Од момента развода родитеља, његов отац, односно оптужени, имао је обавезу плаћања 80,00 КМ на име дориноса за његово издржавање, што исти није чинио. Навео је и да се тренутно налази на редовном школовању те да од фебруара 2022. године оптужени плаћа све заостале дугове, уназад 28 мјесеци, и то на начин да када њему легне плата на рачун, легне и свједоку 350,00 КМ, који износ је утврђен судском одлуком. На питање тужиоца да ли тражи накнаду штете, општењени је изјавио да не, те да тражи искључиво оно што му припада, а то је износ од 350,00 КМ док год се школује.

Свједок Д. К. која у свом исказу наводи да је са оптуженим живјела у заједници до 2002. године а да су се судски разишли 2008. године, након чега јој је оптужени само једном приликом, односно 2010. године, уплатио износ од 80,00 КМ на име доприноса за издржавање њиховог заједничког сина. Својим исказом датим на главном претресу одржаном дана 10.09.2024. године и потврђивањем садржаја Записника о њеном саслушању у Окружном јавном тужилаштву у Бања Луци од 02.03.2022. године (а који је окружни јавни тужилац предочавала свједоку, обзиром да се иста због протекла времена није могла сјетити свих детаља) у цијелости потврдила наводе општењеног Л. П. . Навела је и да је оптужени понекад на руке давао нешто ситно новца, али да је то било отприлике једном у пола године као и да њен бивши супруг уплаћује новац сину на рачун тек од 2022. године. Свједок је изјавила да га никада није теретила за неисплаћене износе док је син био малољетан, а да је он сам одлучио да тужи оца након пунољетства.

Оптужени је, као свједок изјавио да је радни однос на неодређено вријеме засновао тек у августу 2021. године у фирми „ ... “, а све до тада је био незапослен те живио од туђе његе и помоћи у износу од 80,00КМ а касније 140,00 КМ. Наводи да је своје обавезе на име доприноса за издржавање сина који се налази на редовном школовању почео измиривати од јануара 2022. године јер су му по судској одлуци обустављена средства у износу од 350,00 КМ те се иста уплаћују на рачун његовог сина, Л. П. као и да су са задњом платом сва његова дуговања према сину исплаћена. Надаље, свједок наводи да је лице са инвалидитетом од 1992. године те да из тог разлога никада није био запослен и као и да су му могућности за стицање запослења доста отежане.

Увидом у пресуду Основног суда у Бањалуци, број 071-0-П-06-000553 од 23.04.2008. године суд је утврдио да је оптужени Д. П. обавезан да на име свог доприноса за издржавање дјетета плаћа мјесечни износ од 80,00 КМ од 23.04.2008. године па док за то постоје законски разлози или друге одлуке суда, а на руке мајке и законске зашћпнице дјетета Д. К. .

Увидом у Увјерење о статусу студента број ... од дана 26.10.2021. године, суд је утврдио да је Л. П., у временском периоду обухваћеном оптужницом, био студент

Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци, односно да се налазио на редовном школовању.

Суд је извршио увид у Извод из казнене евиденције на име осумњиченог Д. П., ПУ Бањалука, Сектор криминалистичке полиције, Одјељење за општи криминалитет, број 13-02/1-3-234-1372/21 од 27.12.2021. године утврђено је да исти осуђиван пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 К 224175 16 К од 07.07.2016. године, правоснажна дана 28.08.2026. године, за кривично дјело Насиље у породици или породичној заједници из члана 208 став 1 КЗ РС.

Суд је у цијелости прихватио исказ оштећеног Л. П. и свједока Д. К. јер су исти у сагласности са provedеним материјалним доказима из којих произлази да је оптужени равоснажном пресудом овог суда број 071-0-П-06-000553 од 23.04.2008. године обавезан, да на име свог доприноса за издржавање дјетета плаћа мјесечни износ од 80,00 КМ од 23.04.2008. године па док за то постоје законски разлози или друге одлуке суда, а на руке мајке и законске заступнице дјетета Д. К., као и да је у периоду из оптужнице, Л. П. био на редовном школовању на Шумарском факултету у Бањој Луци.

Изјаву оштећеног потврдјује и сам оптужени, који наводи да до 2022.године није вршио плаћања, а да је од јануара 2022 године почео измиривати обавезе према сину јер му се по судској одлуци обустављају средства у износу од 350,00 КМ те се иста уплаћују на рачун сина.

Дакле одбрана не спори чињеницу да оптужени није плаћао издржавање у периоду од марта мјесеца 2018. године до дана 07.03.2022. године.

За одрбану је спорно то, што оптужени, није имао прихода у периоду који је обухваћен оптужницом и због тога није могао да даје издржавање, а поред тога исти је и лице са инвалидитетом те из тог разлога његове могућности за остваривање прихода су знатно отежане. Такође, бранилац наводи и како је оптужени измирио своје обавезе чим је обезбиједио приходе, тачније од фебруара 2022. године, а што је потврдио и оштећени Л. П.. Одбрана сматра да је могућност да се даје издржавање битан елеменат овог кривичног дјела.

Међутим, одбрана није доказивала своје тврдње. Да је оптужени инвалид, то је неспорно, а тврдњу да је, у периоду за који је оптужен, није био запослен, нити имао других прихода, одрбана није доказивала. Није изведен ни један материјални доказ на околност незапослености оптуженог, нити на околност да није имао других прихода или имовине из које би могао да издржава сина.

Оптужено је имао могућност да, у парничном поступку, тражи измјену судске одлуке те да се висина обавезе на име издржавања усклади са његовим могућностима, али то није учинио.

Поред тога из свједочења самог оптуженог произлази да се, од јануара 2022.године њему са плате обуставља износ од 350,00 КМ, дакле он издржавање ни од тада не даје добровољно, већ се по сриједи принудно извршење судске пресуде, што је и оштећени потврдио.

Позивање одрбане на околности у којима се оптужени нашао и тврдњу да није био у могућности да даје издржавање, је, у суштини позивање на институт крајње нужде, а у том случају, оптужени мога да докаже да се заиста налазио у нескривљеној опасности за свој опстанак, па да је пропуштао давати оно што је дужан да даје, да би себе прехранио. Оптужени се смије пасивно понашати у погледу обавезе да издржава своје дијете, он је био дужан да учини све што може да нађе запослење, да заради новац и плаћа издржавање. Дакле, да је доказано да је оптужени учинио све што може и није успио остварити приходе, да нема другу имовину, покретну или непокретну из које може извршавати своју обавезу, као и да би плаћањем издржавања био угрожен његов опстанак тада би се могао примјенити институт крајње нужде. Међутим, ништа од наведеног није доказано, а терет доказивања крајње нужде је на одбрани. Тврдња одрбане да се оптужени налазио у ситуацији да није могао да даје издржавање, није доволна за ослобађајућу пресуду.

Насупрот томе, из доказа тужилаштва произлази да су се у радњама оптуженог, стекла сва битна обиљежја кривичног дјела Избјегавање давања издржавања из члана 192 став 1 КЗ РС, те да је дјело почињено на начин описан у оптужници, а радња извршења тог дјела је недавање издржавања за лице које је по закону дужан да издржава, ако је та дужност утврђена на основу извршне судске одлуке. Дакле, неспорно је утврђено да оптужени у периоду од марта мјесеца 2018. године до дана 07.03.2022. године није давао издржавање за свог сина, као што неспорно утврђено и да је та обавеза оптуженог утврђена извршном судском одлуком, те су тиме, у цијелости, остварени сви битни елементи бића кривичног дјела за које се терети.

Суд налази да је оптужени, у вријеме извршења кривичног дјела био урачунљив и да нису постојале околности које би довеле у сумњу овакав закључак. Што се тиче виности овај суд налази да је оптужени кривично дјело починио са директним умишљајем, тј, да је био свјестан свог дјела, и да је хтио његово извршење, што произилази из претходно наведеног и утврђеног чињеничног стања и доказа изведених на главном претресу.

Одлучујући о кривичноправној санкцији, суд је у складу са чланом 6 КЗ РС, водио рачуна да санкција одговара природи и тежини извршеног кривичног дјела, степену кривичне одговорности, околностима под којима је дјело учињено и о личности учиниоца, водећи рачуна да се санкцијом оствари сврха кажњавања прописана чланом 43 КЗ РС.

Као олакшавајуће околности суд је цијенио здравствено стање оптуженог, тј. чињеницу да је инвалид и исказану намјеру да се помири са сином, што произлази из изјаве оштећеног, док је као отежавајућу околност цијенио његову ранију осуђиваност.

Имајући у виду да је за кривично дјело из члана 192 став 1 КЗ РС прописана новчана казна или казна затвора од једне године, суд је на основу истих законских прописа и одредби члана, 43, 49 и 50 КЗ РС оптуженом изрекао новчану казну.

Имајући у виду све претходно наведено, суд је нашао да ће се новчаном казном остварити сврха кажњавања, а да је висина казне адекватна учињеном дјелу, наступјелим посљедицама, као и личности оптуженог, те да ће се изреченом казном у потпуности постићи сврха кажњавања, како с аспекта генералне, тако и с аспекта специјалне превенције те се може очекивати да оптужени убудуће неће чинити оваква, нити друга кривична дјела.

На основу члана 108 став 3 Закона о кривичном поступку Републике Српске оштећени је са имовинскоправним захтјевом упућује на парнични поступак.

На основу члана 99 став 1 Закона о кривичном поступку оптужени се обавезује да на име трошкова кривичног поступка плати износ од 150,00 КМ, у року од три мјесеца по правоснажности пресуде.

Записничар
Светлана Прањић

Судија
Инес Чолић

ПРАВНА ПОУКА:

Против ове пресуде дозвољена је жалба Окружном суду Бања Лука, путем овог суда, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.